

одинацями, що чітко концентрують в узагальненому вигляді гранично високий рівень знань про відповідні соціально-правові явища. Мова, що використовується у творенні нормативно-правових актів, має бути чіткою, зрозумілою і доступною. Адже неприпустимим є вживання слів штучної мови, слів іншомовного походження, нечіткі та розмиті терміни. Допускати в тексті нормативно-правових актів синонімію, повторюваність також є неприйнятним, оскільки внаслідок цього порушується жорсткий зв'язок між термінами та поняттями, які вони позначають. Тобто, прагматичний аспект точності правових норм полягає в тому, що при їх формулюванні слід суворо дотримуватися правил техніки правотворення.

Це означає, перш за все, що суб'єкти правотворчої діяльності при складанні нормативно-правових актів повинні керуватися всіма показниками, які утворюють зміст розглянутого раніше поняття «точність правових норм». А розміщення норм у тексті акта має відповідати системі інститутів галузі права, відображати їх узгодженість, зв'язок і взаємну залежність, виключаючи протиріччя і прогалини.

Як висновок, варто зазначити, що розглянуті гносеологічний, логічний, лінгвістичний та прагматичний аспекти точності правових норм у своїй сукупності є об'єктивним показником, якому повинна відповідати кожна норма права. Врахування даних аспектів має забезпечити оптимальне формування правових норм і підготовку якісних нормативно-правових актів, що є необхідною умовою якості правотворення.

Література

1. Панов М. І. Точність правових норм як необхідна умова якості правотворення / М. І. Панов // Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання: [матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 30 вересня – жовтня 2015 р.]. – Харків, 2015. – С. 12-14.

2. Калюжний Р. А. Наукові основи правотворчості та юридичної техніки: методичні рекомендації для самостійної підготовки студентів до занять за спеціальністю 081 «Право» / Р. А. Калюжний, Л. О. Шапенко. – К.: «Видавництво Людмила», 2018. – 24 с.

УДК 342.721(043.2)

Шапенко Л.О., асистент,
Семенюк Я.А., студентка магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Поява, становлення та розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій, та, як наслідок, входження в інформаційну еру і формування

інформаційного суспільства в провідних країнах світу з одного боку, а також переосмислення ролі та значення людини, її прав і свобод щодо інтересів держави у ракурсі її пріоритету з іншого, призвів до необхідності чіткого окреслення меж втручання суб'єктів владних повноважень, фізичних та юридичних осіб в життя окремої фізичної особи, збирання, зберігання, використання та поширення персональних даних. Використання нових інформаційно-комунікаційних технологій, попри всі позитивні ефекти, призводить до збільшення загроз протиправного використання персональних даних та створює нові прийоми та способи вчинення протиправних посягань на інформацію про особу.

Актуальність тематики використання та правового захисту персональних даних обумовлюється тим, що права особи щодо персональних даних є складовою частиною права на повагу до приватного та сімейного життя, до житла та кореспонденції. Водночас, утвердження й забезпечення прав і свобод людини, відповідно до статті 3 Конституції України [1], є головним обов'язком української держави. Також, статтю 32 Конституції України проголошено право людини на невтручання в її особисте життя. Крім того, не допускається збирання, зберігання, використання поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Прагнучи відповідати європейським тенденціям захисту недоторканості приватного життя людини та з метою конкретизації права людини, гарантованого статтею 32 Конституції України, і визначення механізмів його реалізації, 1 червня 2010 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про захист персональних даних» (далі – Закон), який набрав чинності з 1 січня 2011 року. Предметом правового регулювання Закону є правовідносини, пов'язані із захистом персональних даних під час їх обробки. У тому ж році Україна ратифікувала базові європейські стандарти у сфері захисту персональних даних – Конвенцію Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додатковий протокол до неї щодо органів нагляду та транскордонних потоків даних.

Під поняттям «персональні дані» слід розуміти дані про людину, яка ідентифікована або може бути ідентифікована на основі цих даних або на основі цих даних і додаткової інформації, що може потрапити до особи, яка контролює дані, і які містять вираження ставлення до цієї людини і вказівку на певну мету або плани відносно цієї людини з боку особи, яка контролює дані, або іншої особи. В національному законодавстві, а саме в абзаці восьмому статті 2 Закону України «Про захист персональних даних», наводиться визначення поняття персональних даних, відповідно до якого персональними даними є відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно

ідентифікована [2].

У міжнародних нормативних документах визнається умовний поділ персональних даних на дві групи: дані «загального змісту» та особливі категорії відомостей, що визначаються як «чутливі» дані (sensitive data). До останніх належать відомості про расове походження, політичні, релігійні чи інші вірування, а також щодо здоров'я чи сексуального життя.

При класифікації персональних даних особливу увагу слід приділяти біометричним даним, тобто даним про фізіологічні особливості людини, на основі яких її можна ідентифікувати (вага, зріст, група крові, відбитки пальців, цифровий образ особи, сітківка ока тощо). Саме біометрична інформація є одним з «найпотужніших» ідентифікаторів.

Питання захисту прав людини в частині гарантування недоторканості її приватного життя не є новими для сучасної правової науки. Заходи щодо гарантування недоторканості приватного життя людини отримали правове закріплення на європейському континенті через визначене поняття «захист персональних даних». Під «захистом даних» (data protection) розуміють будь-які правові, організаційні, технічні (технологічні, криптографічні, програмні) засоби щодо захисту інформації персонального змісту [3].

В Україні інститут захисту персональних даних є досить молодим у правовому значенні та потребує подальшого правового удосконалення та розвитку. Основними напрямками розвитку інституту захисту персональних даних в Україні мають стати подальше удосконалення Закону України «Про захист персональних даних», підзаконної нормативно-правової бази та забезпечення незалежного функціонування уповноваженого органу з питань захисту персональних даних на основі європейських стандартів.

Література

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – №30. – Ст. 141. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Закон України «Про захист персональних даних» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – №34. – Ст. 481. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

3. Мельник К. С. Удосконалення нормативно-правового регулювання захисту персональних даних в Україні / К. С. Мельник // Правова інформатика. – 2014. – №1 (41). – С. 30-43.